

Familiaris Consortio – samenvatting:

Introductie (1-3):

- Plaatsbepaling en autorisatie: FC is het product van een speciale synode en staat in continuïteit met voorafgaande synodes (1 en 2)
- Opdracht en samenvattende vooruitblik op FS (3):
 - Opdracht aan alle getrouwde stellen in de wereld en allen die zich voorbereiden op hun huwelijk en/of die geroepen zijn tot het huwelijk
 - Samenvatting: alleen door het accepteren van het evangelie is het gezin in staat om vervuld te worden. Het gezin is gewild door God vanaf de schepping, vervuld in Jezus Christus, maar heeft de genade nodig om hersteld te worden tot zijn beginsituatie. Dit is het geheel kunnen begrijpen de realisatie van Gods plannen.
 - Het huwelijk staat onder druk door de moderne maatschappij ('vernietigen' en 'vormen')

I) Schets van de huidige positie van het gezin (4-10):

Er worden diverse positieve en negatieve bewegingen rond en in het gezin in de huidige samenleving geschetst. Meer negatieve dan positieve trouwens. Er wordt gewaarschuwd (in bedekte termen) voor

- reproductieve gezondheidszorg (4),
- allerlei onderzoeken en wetenschappen, die in conflict kunnen komen met de kerk (5),
- voor abortus, scheidingen. Bron hiervan is een misinterpretatie van vrijheid: vrijheid is mee-werken aan gods plan en niet autonoom-zijn (6),
- een puur juridische kijk op getrouwd-zijn (7),

Er wordt opgeroepen tot:

- (door de opkomst van de wetenschappen) een steeds grotere behoefte aan een door en op god geïnspireerde moraal en geweten (8),
- een steeds groter en dieper wordende innerlijke bekering (9)

De inculturatie wordt besproken: positief: alleen door alle culturen bij elkaar kunnen we meer deel krijgen aan Gods heilsplan, zolang er maar communio blijft bestaan met de universele kerk en met het evangelie. (10)

De theologische duiding van huwelijk, gezin, maagdelijkheid en celibaat (11-16):

God riep de mens tot zijn bestaan (Gen 1,26-27) door liefde en tot liefde. God schreef in elke man en vrouw de roeping, de mogelijkheid en de verantwoordelijkheid voor liefde en gemeenschap. Er zijn twee wegen om aan die liefde te voldoen: huwelijk en maagdelijkheid / celibaat. Zie 16. Huwelijk is niet alleen biologisch, maar meer nog geestelijk. Het commitment is tot aan de dood, anders zou het geen totale overgave aan elkaar zijn. Het huwelijk is een act uit vrije wil, waarin man en vrouw de intieme gemeenschap van liefde en leven gewild door God aanvaarden. (11)

Het verbond tussen man en vrouw (eenheid, trouw, onverbrekelijkheid, etc.) is een blijvend teken van Gods relatie met de mensen (12)

Jezus Christus offerde zichzelf op het kruis voor zijn bruid, de kerk. God is echter altijd trouw, waar de mens dat niet is. Getrouwden zijn dan ook de permanente reminders aan wat er op het kruis gebeurd is. (13)

Huwelijk is geordineerd op voortplanten en opvoeden van kinderen, waarin zij de bekroning vindt. Zie ook 28-41. Maar als er fysieke redenen zijn waardoor voortplanting niet mogelijk is dan is er nog altijd de opties van adoptie, het bijstaan van andere gezinnen en opvoeding en onderwijzing. Klinkt na de oratie over kinderen krijgen als absolute bekroning wel wat mager. (14)

Maagdelijkheid en celibaat contraderen niet met de waardigheid van het huwelijk, maar veronderstellen en bevestigen dit juist. In maagdelijkheid en celibaat is de mens wachtende ook op een lichamelijke wijze op het eschatologische huwelijk van Christus met zijn kerk. De kerk heeft hierom dan ook door de eeuwen de suprematie van celibaat en maagdelijkheid benadrukt t.o.v. het huwelijk. Bah! (16)

Over de roeping van het christelijk gezin (17-41):

Het gezin vindt in Gods plan niet alleen haar eigen identiteit, maar ook haar missie, welke is (o.a. volgens Gaudium en Spes 48) om steeds meer een gemeenschap van leven en liefde te worden. De synode die aan de wieg stond van FC formuleerde vier hoofdtaken van het gezin (17):

- Het gezin als gemeenschap van personen (18-27)
- Het gezin als het leven dienend (28-41), welke weer uiteen valt in
 - Het overgeven van het leven (28-35)

- Vorming en educatie (36-41)
- De rol van het gezin in de samenleving (42-48)
- De rol van het gezin in de kerk (49-64), welke weer uiteen valt in
 - Het gezin als een gelovige en evangeliserende gemeenschap (51-54)
 - Het gezin als een gemeenschap in dialoog met God (55-62)
 - Het gezin als een gemeenschap ter dienste van de mens (63-64)

Taak 1: Karakterisering van het gezin als gemeenschap van personen (18-27)

- *Liefde als principe* van de gemeenschap die gezin is: het gezin is gefundeerd op en geven in liefde, is een gemeenschap van personen. De liefde tussen man en vrouw en tussen de andere familieleden is de fundering en de ziel van de gemeenschap van huwelijk en het gezin. (18)
- Het *unieke* van de gemeenschap die het gezin is. Polygamie is uit den boze: de totale en wederzijdse zelfgave is een totale en daardoor unieke en exclusieve band. (19)
- Het *onverbreekbare* karakter van deze gemeenschap: de kerk moet zich strikt houden aan de onverbreekbaarheid van het huwelijk. Howel er vele zijn die vinden dat je je niet je hele leven aan een partner kan geven, moeten de christelijke partners dat wel doen. Het onbreekbare huwelijk is “een vrucht, een teken en een noodzakelijkheid van de onvoorwaardelijke liefdevolle trouw die God heeft voor de mensen en die Jezus Christus heeft voor de kerk”. Mat. 19,6: “Wat God heeft verenigd, zal de mens niet scheiden”. De paus roept alle koppels op trouw te blijven ook als het bijna onmogelijk lijkt. (20)
- Het *bredere* karakter van de gemeenschap die het gezin is: Het christelijk gezin is geroepen om te ervaren een nieuwe gemeenschap welke bevestigt en perfect maakt de menselijk gemeenschap. De christelijke familie heeft een specifieke openbaring en realisatie van de kerkelijke gemeenschap (‘de huiselijke kerk’). De familieleden moeten werken om het gezin te maken tot een ‘school van diepere menselijkheid’. Hoewel elk gezin tijden van diepe ellende kent in haar gemeenschap-zijn, wordt elk gezin ook de liefde Gods geschonken om dit te overwinnen. (21)

22-27 gaat over de posities van de diverse leden van het gezin / familie

22-24	<i>De vrouw</i>
25	<i>De man</i>
26	<i>De kinderen</i>
27	<i>De ouderen</i>

De rol en waardigheid van de vrouw (22-24)

- Bevestiging de gelijkwaardigheid en gelijke verantwoordelijkheid van mannen en vrouwen (22)
- Vrouw is verheerlijkt door JC die het lichaam van een vrouw koos om de wereld in te treden, Maria als de nieuwe Eva; vrouwen waren de eerste die de verrijzenis vernamen, en die dat meldden aan de apostelen (22)
- Vrouw heeft volledig recht op gelijke maatschappelijke positie, maar ze moet dit harmonieus combineren met haar gezinstak; deze gezinstak moet ook meer gewaardeerd worden dan haar maatschappelijke functie (i.t.t. de huidige praxis) (23)
- Vrouwen zijn het eerste slachtoffer van een mentaliteit die mensen tot objecten vermaakt (slavernij, vrouwenhandel, prostitutie, porno, etc.) (24)
- Ook zijn ze slachtoffer van discriminatie (kinderloosheid, weduwen, gescheidenen, ongehuwden, etc.)

De rol van de man in het gezin (25)

- De rol van man is die van echtgenoot en vader (‘het is niet goed dat de mens alleen blijft’)
- Hij mag haar niet als minderwaardig behandelen
- Zijn plaats is binnen het gezin (tegen de carrière-vader, macho-gedrag, etc.)
- Hij moet het goede voorbeeld geven aan de kinderen

De rol en de rechten van de kinderen (26)

- De rechten zijn voor ieder kind gelijk, maar gelden nog meer voor zwakke, zieke en kleinere kinderen
- In toespraak bij VN: geaccepteerd-worden, liefde, waardigheid, en zorg op materieel, emotioneel, educatie- en spiritueel terrein voor elk kind dat deze wereld inkomt, behoren tot de rechten
- Dit ten bate van henzelf, hun gezinnen en het genoegen van hun ouders

De rol van de ouderen in het gezin (27)

- De culturen waarin er een diep respect is voor de ouderen moeten als voorbeeld dienen
- Zij zijn de ooggetuigen van het verleden en een bron van wijsheid voor de jongeren en de toekomst

- Het leven van ouder-woorden verheldert hoe in de continuïteit der generaties de afhankelijkheid van de mens t.o.v. God zien

Het leven dienen (taak 2 van het gezin) (28-41)

Taak 2a: het leven doorgeven (28-35)

Taak 2b: educatie (36-41)

Het leven doorgeven (28-35)

- Echtgenoten zijn de co-werkers van God in Zijn scheppend werk. Maar hoewel kinderen krijgen dus de primaire vrucht van het huwelijk is, is het overbrengen van morele en spirituele en godsdienstige waarden een goede tweede vrucht van het huwelijk. (28)
- De kerk ziet het als haar taak dit meewerken aan gods scheppend handelen te bewaken: Humanae Vitae (29)
- De kerk strijdt tegen de 'cultuur des doods', waarin voorbehoedsmiddelen een verwerpelijk rol spelen (30)
- De kerk roept de theologen op om de kerk te steunen in Gods wils- en heilsplan (31)
- De integrale visie op menselijke persoon en zijn of haar roeping: seksualiteit. Seks buiten de unieke en exclusieve huwelijksband is een afbreuk aan gods scheppend werk. (32)

De kerk als leraar en moeder van stellen in moeilijkheden (33)

- Leraar: proclameren van de morele norm, die de verantwoordelijkheid is tot het doorgeven van het leven (dit in naam van God)
- Moeder: geduld en begrip in taak van leraar
- De kerk moet koppels wijzen op 'de ritme van het lichaam' (wanneer vruchtbaar), onthouding (natuurlijke geboorteregeling); deze 'natuurlijke zelfdiscipline' werkt spirituele heling in de hand.

De morele voortgang van stellen (34-35)

- Het is belangrijk om een goede notie te hebben van de morele orde, haar waarden en haar normen, welke (aangezien ze van God komen) ten diepste menselijk is
- Er zijn geen verschillende niveau's in deze morele orde, ze is algemeen en universeel geldig.
- Onontbeerlijk is hierbij de eenheid van moraal en pastoraal oordeel van de priesters en allen die de stellen bijstaan op hun morele pad naar het ultieme geluk.
- De kerk staat positief tegenover de medische ontwikkelingen die een betere kennis van de vruchtbaarheid mogelijk maken. Dit vereist een moreel geweten van alle doctoren en pedagogen die hiermee van doen hebben.

Gezin als het leven dienend (taak 2b) (28-41)

De rechten & plichten van ouders t.o.v. educatie (36)

- Plicht: het scheppen van condities waarin de kinderen hun roeping kunnen vinden om tot een geheel leven te komen.
- Recht: deze educatie door de ouders is uniek en onvervangbaar, vooral op het gebied van de seksuele voorlichting (zie 37)

Educatie in de essentiële waarden van het menselijk leven (37)

- Kinderen moeten opgroeien met een correcte visie op de menselijke vrijheid, op ware gerechtigheid, met respect voor de waardigheid van het menselijk leven, echte (naaste)liefde.
- Deze opvoeding moet gebeuren in zichzelf wegschenkende liefde vooral in de seksuele voorlichting: seks is niet alleen lichamelijk, maar spiritueel. Ook aandacht voor kuisheid. Tegen de moderne ontkoppeling tussen moraal en seks.

De missie tot educatie & het huwelijks sacrament (38)

Deze missie vindt zijn wortels in het co-creatorschap van de ouders. Door het sacrament krijgen ze dezelfde autoriteit en liefde als de Vader en de Zoon, de moederlijke liefde van de kerk en de gaven van de Geest. Hierdoor wordt de educatie zelfs tot een 'bediening'. De familie bijeengeroepen door het woord en de sacramenten, wordt zo de Kerk thuis in de zin van leraar en moeder (zie 33).

De eerste ervaring met de kerk (39)

Uiteraard is een zeer belangrijk onderdeel van de opvoeding, die in geloof, kerk en het mysterie van de verlossing. Paulus VI: 'Alle (familieleden) evangeliseren en worden geëvangeliiseerd.' De ouders zijn door hun

bediening de eerste 'herauten' van het evangelie (door hun voorbeeld, bidden, voorlezen uit de bijbel). Zo worden ze volledig ouders.

De relatie met andere opvoeders (40)

- Het gezin is niet de enige of de exclusieve educatieve gemeenschap. De educatieve rol van het gezin moet organisch passen in diverse groepen van andere opvoeders, leraren en pastores. De ouders blijven echter het onvervreembare recht houden de opvoeding van hun kinderen uit te kiezen (zie ook 36).
- De staat en de kerk hebben de verplichting alle mogelijke hulp te bieden aan ouders om in gezinsverband de kinderen op te voeden.

De rol van kinderloze paren (41)

Echtparen die kinderen hebben moeten hun 'gloed' uit laten stralen over hen die kinderloos zijn, anderzijds kunnen de kinderlozen ook 'gloeien' door adoptie van kinderen, wier ouders gestorven zijn of hen verlaten hebben. In de gezinnen heeft JC compassie met de massa's.

Taak 3 van het gezin: Deelnemen aan de ontwikkeling van de maatschappij (42-48)

De drie rollen van het gezin in de samenleving (42-44):

- Eerste vitale cel van de samenleving: het gezin is het fundament, doordat het zorgt van wieg tot graf en doordat zij de eerste opvoeding geeft, die het principe is van de ontwikkeling van de maatschappij zelf. (42)
- Ervaring van gemeenschap en delen: de dagelijkse praxis van elk gezin, gemeenschap en delen. (43)
- De sociale en politieke rol: het gezin moet zich inzetten voor de zwakke in de samenleving, vooral voor hen die voor de overheid onbereikbaar zijn; gastvrijheid, het voorkomen van anti-gezins, anti-religieuze en amorele wetten. (44)

De Samenleving in dienst van het gezin (45)

Hier staat tegenover dat de samenleving ook ten dienste moet staan van het gezin (fundamentele taak van respecteren en verzorgen). Gezin en samenleving zijn complementair in die zin dat beide zich inzetten voor het welzijn van elke mens. Door het subsidiariteitsprincipe moet de overheid geen taken wegnemen van het gezin, die daar wel horen.

Rechten van het gezin (46)

Hierop aansluitend heeft het gezin ook een aantal rechten tegenover staat en samenleving. Elk gezin heeft het recht:

- Te bestaan: iedereen, hoe arm ook, heeft het recht een gezin te stichten, en de daarvoor noodzakelijke zaken te verkrijgen; en te geloven en dit uit te dragen naar eigen traditie en religie;
- Het leven door te geven en kinderen op te voeden;
- Op intimiteit, stabiliteit van het huwelijksverband, recreatie, fysieke, sociale, politieke en economische zekerheid, behuizing (die geschikt is om met een gezin in te leven), en op een waardig leven en sterven;
- Zich uit te drukken en te (laten) representeren voor diverse overheden; zich te verenigen met andere families om haar eigen rol goed te kunnen vervullen;
- De zwakkeren te beschermen door adequate wetgeving op het gebied van drugs, porno, alcoholisme, etc.

Verantwoordelijkheid van het gezin (47)

Het gezin moet vanuit zijn missie en bediening zich inzetten voor de hongerigen, de zieken, de armen, de ouderen, de drugsverslaafden en de familielozen.

Een nieuwe internationale orde (48)

Door haar wereldwijde solidariteit (in geloof, hoop en liefde) zet het gezin zich in voor een rechtvaardiger wereld met vrijheid en vrede voor alle volkeren. De 'kleine kerk' is net als de 'grote kerk'; geroepen om een teken te zijn van de eenheid van de wereld. Zij kunnen dit doen door het goede voorbeeld te geven.

Taak 4 van het gezin: delen in het leven en de missie van de kerk (49-64)

Het gezin binnen het mysterie van de kerk (49)

Een van de fundamentele taken van het christelijk gezin is zijn kerkelijke raak: de opbouw van het Koninkrijk Gods in de geschiedenis door deel te nemen aan het leven en de missie van de kerk. Gezin is 'ecclesia domestica'. De kerk leert het gezin door de openbaring haar eigenlijke taak: het verkondigen van Gods liefde door 'selbsthingabe'. Aan de andere kant krijgt het gezin ook deel aan de missie van de kerk.

De specifiek en originele kerkelijke rol in 51-64 (50)

Het gezin deelt in de hoedanigheid van JC als:

Profeet: een gelovende en evangeliserende gemeenschap (51-54)

- Geloof (51)
- Evangelisatie (52 en 54)
- Kerkelijke dienstbaarheid (53)

Priester: een gemeenschap in dialoog met God (55-62)

- Het kerkelijk heiligdom thuis (55)
- Huwelijk als wederzijdse heiliging en als act van aanbidding (56)
- Huwelijk & de eucharistie (57)
- Familiegebed (59)
- Opvoeding in gebed (60)
- Liturgisch en privaat gebed (61)
- Gebed & leven (62)

Koning: een gemeenschap ten dienste van de mensheid (63-64)

- Het nieuwe liefdesgebed (63)
- Gods beeld in elke broeder & zuster (64)

De pastorale zorg voor het gezin (65-85)

Stages van pastorale zorg voor het huwelijk (65-69)

- De kerk begeleidt de familie op de weg door het leven (65): zowel de kerk als de gehuwden reizen op weg naar hun uiteindelijke bestemming, God.
- Voorbereiding op het huwelijk (66): vanaf kindertijd via katechese opleiden tot gemeenschapszin
- De viering van het huwelijk (67): het huwelijk heeft normaal gesproken een liturgische viering, welke in sociale en gemeenschappelijke vorm de essentiële kerkelijke en sacramentele natuur van het convenant tussen twee gedoopten verbeeld. Daarom moet de viering makkelijk en kort zijn, hoewel er wel ruimte is voor inculturatie.
- De viering van het huwelijk van niet gelovige gedoopte personen (68). De kerk wil ook mensen trouwen, die niet geheel 'doordrengt' zijn met het geloof (meer sociale dan religieuze redenen); dit vanwege het *ex opere operato*-principe van elk sacrament en vanwege het feit dat elke gedoopte al opgenomen is in het mystieke huwelijk tussen JC en de kerk. De gedoopten voldoen in ieder geval aan het verlangen van God dat mensen zouden trouwen.
- Pastorale zorg na het huwelijk (69): vooral pas getrouwde stellen kunnen in een 'zwart gat' vallen na hun eerste geluk.

Structuren van pastorale zorg van het gezin (70-72)

- Wereldkerk & parochie (70): *communio* met de universele kerk verhindert niet, maar garandeert en promoot juist het substantiele en de eigenheid van de particuliere kerken.
- Het gezin (71): gezinnen hebben door hun doop- en huwelijks sacrament een speciale rol in de realisatie van het Koninkrijk Gods.
- Associaties van gezinnen voor gezinnen (72): niet-kerkelijke groepen en groepjes.

Dragers van pastorale zorg voor het gezin (73-76)

- Bisschoppen & priesters (73). De eerste verantwoordelijke voor de pastorale zorg is de diocesane bisschop. Hij moet een werkend pastoraal netwerk voor de gehuwden en gezinnen opzetten. Priesters en diakens moeten voor gezinnen zijn als vaders, broeders, herders en leraren, die hen verlichten met de waarheid.
- Religieuze mannen & vrouwen (74): help de gezinnen!
- Specialistische leken (75): genoemd worden doctoren, advocaten, psychologen, sociaal werkers en gezinsconsulenten.
- Ontvangers & dragers van sociale communicatie (76): zij hebben een grote verantwoordelijkheid niet te manipuleren betreffende de huwelijksmoraal.

Pastorale zorg voor gezinnen in moeilijke situaties (77-85)

- Particuliere omstandigheden (77). Speciale groepen die meer dan andere in nood zijn op het gebied van culturele, economische en juridische structuren. Bijvoorbeeld: gastarbeiders, vluchtelingen, soldaten, gevangenen, pubers, etc. Kortom gezinnen die op praktische of ideologische gronden gescheiden zijn of worden. Bidden en hopen helpt dan.
- Gemengde huwelijken (78). Deze hebben drie speciale noden, te weten: 1) Er moet rekening gehouden worden met de verplichtingen die het geloof met zich meeneemt m.b.t. het vrijelijk kunnen bezigen van, het zich richten naar en het opvoeden van de kinderen in; 2) twee geloven op een kussen is ruzie in bed; en 3) de speciale richtlijnen in de liturgische en canonieke vorm.

- Enkele extreme situaties (79-84): situaties die in een religieuze of zelfs een civiele setting uitzonderingen vormen:
 - Tijdelijk huwelijk (80): bij een tijdelijke verbintenis is deze niet geheel en onvoorwaardelijk, dus afkeurenswaardig.
 - De facto vrije verbintenissen (81): huwelijken zonder enige civiele of kerkelijke erkenning. Er wordt gewezen op de religieus-morele (verlies van religiositeit, weigering van sacrament, groot schandaal) en sociale (de vernietiging van het concept van het gezin) desastreuze gevolgen. Als mensen niet kunnen of durven te trouwen moet de overheid er alles aan doen deze redenen weg te nemen.
 - Katholieken & het burgerlijk huwelijk (82). Er zijn steeds meer mensen die alleen een civiel huwelijk sluiten. Zij zijn 'beter af' dan degene die helemaal zonder huwelijk (civiel of kerkelijk) leven, want ze hebben tenminste iets van een verbintenis.
 - Gescheiden en niet-hertrouwde mensen (83). Verschillende oorzaken kunnen een huwelijk onherstelbaar vernielen. De gemeenschap moet hen meer nog dan normaal ondersteunen. Wellicht is herstel van de huwelijksgemeenschap wel mogelijk. NOT!
 - Gescheiden en hertrouwde mensen (84). Er kan kerkelijk niet worden hertrouwd. Er zijn drie categorieën: mensen die in de steek gelaten zijn, die trouwen om de kinderen beter te kunnen opvoeden; en die opzettelijk een canoniek hebben verbroken (de moreel slechtste groep). Zij mogen echter nooit uit de kerkelijke gemeenschap worden gestoten, want ze zijn en blijven gedoopt en dus lid van de gemeenschap. Zij mogen echter niet worden toegelaten aan de eucharistische maaltijd. Geen enkele pastor mag welk een kerkelijke ceremonie dan ook voltrekken aan gescheiden hertrouwde mensen.
- Zij, die zonder gezin zijn (85). Zij zijn speciaal dicht bij het hart van God. 'Zonder gezin' hoeft niet technisch zonder te zijn, maar kan ook praktisch worden uitgelegd. Niemand is echter zonder familie of gezin in de wereld: de kerk is een thuis en een familie voor iedereen.

Conclusies (86)

"De toekomst van de mensheid gaat over de weg van het gezin. (...) De Kerk weet de weg waarover het gezin het hart kan raken van de diepste waarheid over haarzelf. De kerk heeft dit geleerd in de school van Christus en in de school van de geschiedenis geïnspireerd door de Geest (...)" Gebed tot het H. Huisgezin.